

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ

**FERMUAR DİKİMİ
542TGD763**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. FERMUAR TEKNİK ÇALIŞMALARI.....	3
1.1. Fermuar Çeşitleri	3
1.1.1. Metal Dişli Fermuarlar	3
1.1.2. Kemik Dişli Fermuarlar.....	4
1.1.3. Naylon Dişli Fermuarlar	4
1.1.4. Özel Fermuarlar	5
1.2. Tek Taraflı Fermuar Dikimi.....	6
UYGULAMA FAALİYETİ	6
1.3. Çift taraflı Fermuar Dikimi	9
UYGULAMA FAALİYETİ	9
1.4.Gizli Fermuar Dikimi.....	11
UYGULAMA FAALİYETİ	11
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	13
2. PATLETLİ FERMUAR TEKNİK ÇALIŞMASI.....	13
2.1. Patletin Tanımı, Giysideki Yeri ve Önemi.....	13
2.2. Patletli Fermuar Dikimi	14
UYGULAMA FAALİYETİ	14
KAYNAKÇA	21

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD763
ALAN	Giyim Üretim Teknolojisi
DAL/MESLEK	Hazır Giyimde Model Makineciliği
MODÜLÜN ADI	Fermuar Dikimi
MODÜLÜN TANIMI	Etek ve pantolon üretiminde kullanılan fermuar teknik çalışmaları ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	“Makinede Düz Dikiş” modülünü başarmış olmak
YETERLİK	Fermuar dikmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile uygun ortam sağlandığında fermuar çalışmalarını tekniğe uygun olarak yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Fermuar çalışmalarını tekniğe uygun olarak yapabileceksiniz. 2. Patletli fermuar çalışmasını tekniğine uygun olarak yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Kalıp atölyesi, hazır giyim işletmeleri Donanım: Atölye ortamında ütü, buhar ünitesi, ütü masaları, ütü altlığı, deneme kumaşı, kumaş parçaları, makas, el dikiş iğnesi, iplik, düğme, fermuar, sanayi makinesi, fermuar ayakları, üç iplikli overlok, çizgi taşı, toplu iğne
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her öğrenme faaliyetinde verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendirebileceksiniz. Modülde kazandığınız bilgi ve beceriler öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçlarıyla değerlendirilecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Sanayileşmekte olan ülkemizde büyük önem taşıyan tekstil endüstrisi, kalkınma hızımızın artmasında önemli bir itici güçtür. Hazır giyim sanayinin gelişmesi, makineleşmenin artması daha seri ve kaliteli üretimi gerçekleştirmiştir.

Bu gelişmeler doğrultusunda nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılayabilmek için; bilimsel ve teknolojik metotları bilen, yorumlayan, kullanan, geliştiren ve alanındaki yeniliklere uyum sağlayan, üretken teknik insan gücünün yetiştirilmesi gerekmekte ve bu konuda mesleki teknik öğretim kurumlarına büyük görev düşmektedir.

Bu modül fermuar dikim teknik çalışmalarını içermektedir.

Bu teknikler giysi kumaş ve model özelliğın dikkate alınarak kullanıldığında istenilen sonuçlara ulaşılacaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgi ve beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında fermuar çalışmalarını tekniğe uygun olarak yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Giysilerde kullanılan fermuar tekniklerini araştırınız ve elde ettiğiniz farklı bilgileri arkadaşlarınız ile paylaşınız.

1. FERMUAR TEKNİK ÇALIŞMALARI

1.1. Fermuar Çeşitleri

Fermuar, dişlerin üzerine dizili bulunduğu iki şeritle bu dişleri kavrayarak hareket edebilen bir parçadan (elciklerden) oluşur. Elcikler çekildiğinde iki şeridi birbirine birleştirir ve üzerindeki dişlerin kenetlenmesini sağlar, ters yöne çekildiğinde onları ayırır. Giysilerin açık uçlarını birleştirmede kullanılan bu düzeneğe fermuar denir.

Fermuar ile ilgili ilk patent 1917 yılında Gideo Sounback tarafından alınmıştır. B.F.Goodrich bu patenti geliştirmiştir. 1930'lu yıllarda ilk önce çocuk elbiselerinde kullanılmıştır. Fermuar, 90 yıldır hayatımızda yer almıştır. 'Cırt' veya 'velcro' denilen farklı birleştirme teknikleri fermuarın yerini tutamamıştır.

Fermuarları aşağıdaki gibi sınıflandırabiliriz:

1.1.1. Metal Dişli Fermuarlar

Bu fermuarlar; spor giysilerde, erkek pantolonlarında, kot pantolonlarda, kot eteklerde vb. giysilerin üretiminde kullanılır.

Resim 1.1: Metal Dişli Fermuarlar

1.1.2. Kemik Dişli Fermuarlar

Genellikle mont, kaban, yağmurluk, eşofman gibi giysilerin üretiminde kullanılır.

Resim 1.2: Kemik Dişli Fermuarlar

1.1.3. Naylon Dişli Fermuarlar

Çocuk ve kadın giyiminde; etek, elbise, pantolon ve bluz gibi giysilerin üretiminde kullanılır.

Resim 1.3: Naylon Dişli Fermuarlar

1.1.4. Özel Fermuarlar

Bunlar, şeffaf dokuma ve gizli fermuarlardır. Bu fermuarların üretim teknolojisi farklı olduğu gibi dikimi de farklıdır. Özel bir ayakla, giysiye tersten dikilir.

Resim 1.4: Özel Fermuarlar

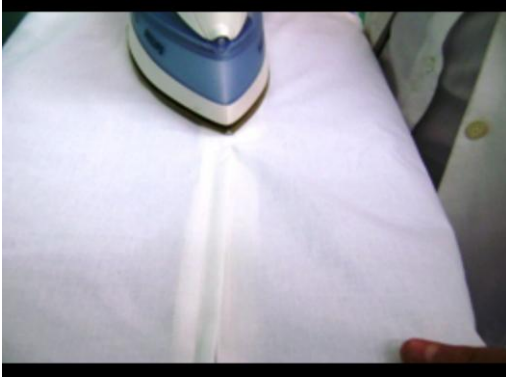
1.2. Tek Taraflı Fermuar Dikimi

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar teknik çalışması için 12X25 cm ebatlarında iki adet kumaş kesiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaş boyutlarını isteğe göre değiştirebilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar boyunu saptayarak alt tarafını makine çekiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Dikiş payı 1,5 cm
<ul style="list-style-type: none">➤ Sol kenarı dikiş hizasından 2 mm dışarıya doğru kaydırarak ütöleyiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Sağ kenarını dikişin devamı olacak şekilde yukarıya kadar ütöleyiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Makineye fermuar ayağını takınız (sol taraf).	
	<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar dişlisinin 1 cm aşağıda (dikiş payı kadar) olmasına özen gösteriniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar dişlerini dışarıda bırakacak şekilde fermuarı yerleştiriniz ve çıma çekiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Diğer tarafa fermuar üst görünümünü çizin (8–10 mm).	
<ul style="list-style-type: none">➤ Makineye fermuar ayağını takınız (sağ taraf).	

- Alt taraftan başlayarak yakarıya doğru fermuar gaze dikişini çekiniz.

- İplikleri temizleyerek ütöleyiniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşınızla değiştirerek değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

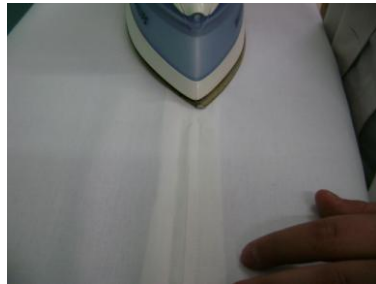
Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Fermuar çalışması için gerekli kumaş parçalarını düzgün bir şekilde kestiniz mi?		
2	Fermuar boyunu ölçüye uygun bir şekilde saptayıp altta kalan tarafı makine çektiniz mi?		
3	Sağ tarafı dikiş hizasından, sol tarafı 2 mm kaydırarak ütülediniz mi?		
4	Sol tarafa düzgün bir şekilde çıma çektiniz mi?		
5	Sağ tarafa düzgün bir şekilde gaze çektiniz mi?		
6	İplikleri temizleyerek ütülediniz mi?		
7	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetindeki konuya geri dönerek ilgili faaliyeti tekrarlayınız.

1.3. Çift taraflı Fermuar Dikimi

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamaklar	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar teknik çalışması için 12X25 cm ebatlarında iki adet kumaş kesiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaş boyutlarını isteğe göre değiştirebilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar boyunu saptayarak alt tarafını makine çekiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Dikiş payı 1,5 cm
<ul style="list-style-type: none">➤ Sağ ve sol kenarı dikişin devamı olacak şekilde ütöleyiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Her iki tarafa da fermuar üst görünümünü çiziniz (6 mm).	<ul style="list-style-type: none">➤ Üst görünüm model özelliği ve kumaş kalınlığına göre değişebilir.
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar dişlileri ütü kat yerine gelecek şekilde fermuarı kapalı konumda yerleştiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar dişlisinin 1 cm aşağıda (dikiş payı kadar) olmasına özen gösteriniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar dikişini yukarıdan başlayarak köşeden 5 mm aşağıya kadar dikişiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar ayağını takınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ İğneyi batırıp köşe dönerek şekildeki gibi kesintisiz olarak yukarıya kadar tamamlayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ İplikleri temizleyerek ütöleyiniz, fermuar dikişini kontrol ediniz.	

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşınızla değiştirerek değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

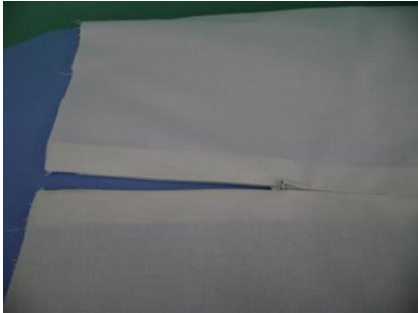
Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Fermuar çalışması için gerekli kumaş parçalarını düzgün bir şekilde kestiniz mi?		
2	Fermuar boyunu ölçüye uygun bir şekilde saptayıp altta kalan tarafı makine çektiniz mi?		
3	Sağ ve sol kenarı dikişin devamı olacak şekilde ütülediniz mi?		
4	Fermuar dikişini tekniğe uygun bir şekilde yaptınız mı?		
5	Köşe dönüşlerini tekniğe uygun bir şekilde yaptınız mı?		
6	İplikleri temizleyerek ütülediniz mi?		
7	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetindeki konuya geri dönerek ilgili faaliyeti tekrarlayınız.

1.4.Gizli Fermuar Dikimi

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar teknik çalışması için 12X25 cm ebatlarında iki adet kumaş kesiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaş boyutlarını isteğe göre değiştirebilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar boyunu saptayarak alt tarafını makine çekiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Dikiş payı 1,5 cm
<ul style="list-style-type: none">➤ Payları dikiş hizasından ütöleyiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Gizli fermuar ayağını makineye takınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuarı dikiş payına açık olarak yerleştiriniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuarın tersinden, fermuar dişlilerini ayağın oluğuna yerleştirerek birinci kenarı makineye çekiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar dişlilerinin ayağın oluğuna tam yerleşmesine dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Fermuarın ikinci kenarını da aynı şekilde çalışınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ İplikleri temizleyerek ütöleyiniz.	 <ul style="list-style-type: none">➤ Fermuar dikişini kontrol ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşınızla değiştirerek değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Fermuar çalışması için gerekli kumaş parçalarını düzgün bir şekilde kestiniz mi?		
2	Fermuar boyunu ölçüye uygun bir şekilde saptayıp altta kalan tarafı makine çektiniz mi?		
3	Sağ ve sol kenarı dikişin devamı olacak şekilde ütülediniz mi?		
4	Fermuarı açık olarak dikiş payını yerleştirdiniz mi?		
5	Fermuarın tersinden, fermuar dişlilerini ayağın oluğuna yerleştirdiniz mi?		
6	Fermuar dikimini tekniğe uygun olarak yaptınız mı?		
7	İplikleri temizleyerek ütülediniz mi?		
8	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetindeki konuya geri dönerek ilgili faaliyeti tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında patletli fermuar çalışmasını tekniğine uygun olarak yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

2. PATLETLİ FERMUAR TEKNİK ÇALIŞMASI

2.1. Patletin Tanımı, Giysideki Yeri ve Önemi

Patlet, pantolonda kapanmayı ve süslemeyi sağlamak amacıyla kapanma payına dikilen bir parçadır.

Patletin amacı, iç giysilerin ve astarların fermuara sıkışmalarını önleyerek fermuarı ve iç giysiyi hasar görmekten korumaktır.

2.2. Patletli Fermuar Dikimi

UYGULAMA FAALİYETİ-1

İşlem Basamakları	Öneriler
Kadın Pantolonunda Patletli Fermuar Çalışması ➤ Patlet çalışması için kalıp hazırlayınız. Hazırladığınız kalıba göre parçalarınızı kesiniz.	
 ➤ Ağ dikişini fermuar açıklığına kadar dikişiniz.	➤ Pekiştirme yapmayı unutmayınız.
➤ Sağ tarafı dikiş hizasından, sol tarafı 2 mm dışarıya doğru kaydırarak ütöleyiniz.	
➤ Patlet parçasını ikiye katlayarak dış tarafına overlok çekiniz.	
 ➤ Fermuarın dış kenarından fermuarı patlete tutturunuz.	

 <p>➤ Patleti sol tarafa yerleştirerek fermuar çıkmasını çekiniz.</p>	<p>➤ Fermuar ayağını takınız.</p>
<p>➤ Sağ tarafa fermuar üst görüntüsünü çiziniz.</p>	<p>➤ Çizim için patlet şablonu kullanınız.</p>
 <p>➤ Fermuar üst dikişini dikişiniz.</p>	<p>➤ Dikişin düzgün olmasına özen gösteriniz.</p>
 <p>➤ İplikleri temizleyerek, ütöleyiniz.</p>	<p>➤ Fermuar dikişini kontrol ediniz.</p>

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşınızla değiştirerek değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Fermuar çalışma parçalarını düzgün bir şekilde kestiniz mi?		
2	Ağ dikişini fermuar açıklığına kadar makine çektiniz mi?		
3	Sağ tarafı dikiş hizasından, sol tarafı 2 mm dışarıya doğru kaydırarak ütülediniz mi?		
4	Patlet parçasını tekniğe uygun bir şekilde hazırladınız mı?		
5	Fermuarı patlete tekniğe uygun bir şekilde tutturdunuz mu?		
6	Patleti sol kenara tekniğe uygun bir şekilde diktiniz mi?		
7	Sağ tarafa fermuar üst görünümünü düzgün bir şekilde çizdiniz mi?		
8	Fermuar üst dikişini tekniğe uygun olarak yaptınız mı?		
9	İplikleri temizleyerek ütülediniz mi?		
10	Zamanı iyi kullandınız mı?		

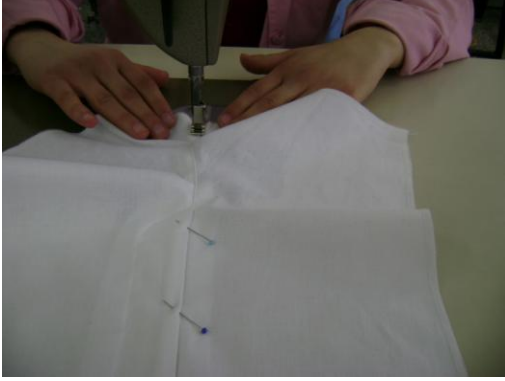
DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetindeki konuya geri dönerek ilgili faaliyeti tekrarlayınız.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

İşlem Basamakları	Öneriler
Erkek Pantolonunda Patletli Fermuar Çalışması <ul style="list-style-type: none">➤ Patlet çalışması için kalıp hazırlayınız. Hazırladığınız kalıba göre parçalarınızı kesiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Patlet parçasını ikiye katlayarak dış tarafına overlok çekiniz.	
 <ul style="list-style-type: none">➤ Fermuarın dış kenarından fermuarı patlete tutturunuz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Sağ tarafı fermuar çıt yerinden katlayıp ütöleyiniz.	
 <ul style="list-style-type: none">➤ Patleti yerleştirerek fermuar çımasını çekiniz.	

	
<p>➤ Sol tarafa patleti yerleştirerek makine çekiniz.</p>	
	
<p>➤ Payları patlet tarafına kaydırarak çıma çekiniz.</p>	
<p>➤ Patlet parçasını katlayarak ütöleyiniz.</p>	
<p>➤ Fermuarı sol patlet parçasına tersten yardımcı bir dikiş ile tutturunuz.</p>	
<p>➤ Sol tarafa fermuar üst görüntüsünü çiziniz.</p>	<p>➤ Çizim için patlet şablonu kullanınız.</p>

➤ Fermuar üst dikişini dikişiniz.

➤ Fermuar bitim yerinden ağ oyuntusuna kadar çıma çekiniz.

➤ İplikleri temizleyerek, ütöleyiniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşınızla değiştirerek değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Fermuar çalışma parçalarını düzgün bir şekilde kestiniz mi?		
2	Patlet parçasını tekniğe uygun bir şekilde hazırladınız mı?		
3	Fermuarı patlete tekniğe uygun bir şekilde tutturdunuz mu?		
4	Patleti sağ kenara tekniğe uygun bir şekilde diktiniz mi?		
5	Sol tarafa patleti yerleştirerek makine çektiniz mi?		
6	Patleti katlayarak patlet çıması çektiniz mi?		
7	Fermuarı sol patlet parçasına tersten yardımcı bir dikiş ile tutturdunuz mu?		
8	Sol tarafa fermuar üst görüntüsünü çizdiniz mi?		
9	Fermuar üst dikişini tekniğe uygun olarak yaptınız mı?		
10	Ağ dikişini tekniğe uygun olarak yaptınız mı?		
11	İplikleri temizleyerek ütlediniz mi?		
12	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine geri dönerek işlemleri tekrarlayınız.

KAYNAKÇA

- T.C. MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, **Giyimde Ütüleme Teknikleri**, METGE, 2002.
- T.C. MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, **Makine Bilgisi II**, 1992.
- T.C. MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, **Tekstil Teknolojisi Uygulama**, İstanbul, 1994.
- BAYRAKTAR Fatma, **Giyim**, Sim Matbaası, Ankara,1991.
- GÜDÜL Zeynep, Güler KARAKÜLAH, **Giyim I-II- III**, Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1991.